

mensem sedem, ex qua Theovillensi decreto dejectus fuerat, restituit, quo tempore multas habuit ordinaciones. Athenarius, qui abdicato Ebboni fuerat in ejus locum sufficiens, Caroli Calvi gratia fratrum in Suestionem Concilio cui praesens Carolus Rex interfuit, evictus, ut omnes iste ordinaciones iurite & cassae dicentes: At Nicolaus Papa primus abrogato ista Suestionem decreto posteriores etiam Ebbois ordinaciones prevalere jussit, p. 227. & seq.

Ebion & Cerinthus.

Ebion & Cerinthus Christi divinitatem primo Ecclesie feculo impugnabant, quos ut resellor S. Joannes, suum scriptum Evangelium, in quo eternam Divini Verbi generationem, mundi per ipsum creationem & Incarnationem praedicat, p. 4.

Ecclesia.

Ecclesie disciplina exterior mutari per tempora & exgentes causas poset, sed fides non mutatur, p. 3. n. 14. Ecclesie Christi perseguitiones. Vide Persecutiones, Ecclesia pax sub Commodo Imper. p. 13. n. 11.

Ecclesia materialis.

Ecclesiam nullam ab Episcopo confecrandam sine charta donationis sufficientem ad ornatum, lunularia & vestum ministeriorum, p. 191. n. 2. & p. 289. can. 16. Ecclesiarum, qui Basilice dicebantur, quatuor partes. I. Porticus seu Vestibulum. II. Navis. III. Ambon. IV. Sanctuarium. Porticus erat flatio corum penitentium, qui flentes vocabantur, quibus non licebat fores ingredi. Quo statio *penitentia* seu flerus vocabatur p. 25. n. 2. Ecclesie fores ingredi occurserunt, id est locus ferula dictus. Hic erat clavis penitentium, qui dicebantur audientes, admitti ad fundendas intus Deo preces, dicti *penitentia*, id est prostrati. Hi ceteros auditores praedebant, erantque ab eorum tergo. Ulterius audiret ambonem seu suggestum sita erat quarta penitentium statio tenuis dicta *penitentia*, id est conscientia. Qui penitentes *penitentia*, id est conscientes vocabantur. Hi facilius mysterii poli fidelem plebem intererant, sed ramen Eucharistie communionis exortes erant. Stationem vero, quia *penitentia*, id est participatio dicebatur, occupabat fideles populus, qui Divina Eucharistia praefebatur, Ibid. n. 3. & 4. Navis seu gremium Ecclesie ingressus occupabat murus vel tabularum, feminas a viris dirimens, porrectum usque ad ambonem. Utraque medietas distincto penitentium catechumenorum & participantium ordines habebat. Penitorem autem navis patrem occupabant hinc monachi, inde sanctimoniales, utriusque medietatis cura januam incumbebant hinc Clericos janitoribus seu ostiarios, hinc Diaconis, p. 28. n. 5. Ad singula navis latera in quibusdam basilicis constructa erant sacella cum altaris fundendis precibus aut celebrandis Liturgiis opportuna, ibid.

Ecclesiasticae structura pars altera erat ambon five suggestum aliquot gradibus elevatus: Unde proferebant ad populum facili sermones, pte lectiones a lectoribus Clericis, & Diaconorum proclamations, p. 26. n. 6. In ambo quatuor aperebant Janua. Due scilicet hinc inde *penitentia* seu speciosae ad navis pertingentes; & due *penitentia*, factae portae ad Sanctuarium deducentes, harum cura erat penes Subdiaconos ex canonibus Laodicenis 21. & 22. Illic introrsum Diaconi, extrorsum Diaconisse, Ibid. n. 7. In Grecorum ecclesie locus erat ambon & Sanctuarium intermedius, qui *penitentia* nunquam capiebatur. Atque eo laici ad fundendam Eucharistiam procedebant, & cum eis Clerici, qui ob aliquam culpam fuerant ad laicam communionem redacti, & ingressus cancellorum, quibus obcepserunt erat Sanctuarium, interdicti. Quartam demum Ecclesie partem constituebat sanctuarium seu secerarium, Graece *sanctuarium* & *secerarium*. Hujus in medio sicut erat altare primarium, Graece *sanctuarium*, sub tabernaculo, quod communis Graecis Latinis vocabulo *sanctuarium*, ciborum vocabatur, eratque foris quatuor columnis sustulta, sub qua stabat ad altare Sacerdos sacrificans facie ad populum conuersa, & ad Solis ortum, Ibid. n. 7. 8. 9. 10. 11.

Ecclesie adjuncta laicorum edificatione auferenda, nullaque in atris ponende zedes nisi Sacerdotum, p. 26. can. 12.

Ecclesia polita polluerit coemeretur contumui, at non vice versa. Et quemam seputuram polluant, p. 432. n. 5.

Ecclesia Romana.

Ecclesia Romana Principatus, p. 75. 76. Quo sensu dicatur quoque universalis, p. 214.

Ecclesiarum immunitas.

Ecclesiarum immunitas, p. 306. can. 46. & p. 415. cap. XX.

Ecclesiastica unitas, & Jurisdictio.

Ad Ecclesiasticam unitatem duo occurunt, unitas fidei adversus heres, & unitas capitum contra schismata. Ideoque Concilii Orientis oecumenicus praecludebat Romana Concilia, que etiam suos mittentes Legatos in Orientis Synodos una cum Legatis Papa a Laterre, quibus praesidientia Synodorum supra Patriarchas competit, p. 210. n. 10.

Ecclesiastica unitas, & Jurisdictio laici iudicibus inviolabilis, p. 160. 161. n. 8. p. 192. n. 3. p. 193. can. 8.

Edwardus.

Edwardus III. Anglie Rex, & Isabella Philippis Puletri Francie Regis filia genitus, postquam ex Philippis stirpe directa nulli superstites liberi exiterunt, vocato secundum legem Salicam ad successione Regni Philippo Valefio, reclamauit Anglus sibi in materna iure succedenti deberi Francie regnum. Qua ex

contentione nascitur tertium & diutinum bellum, quo primum ad Claves in Belgio, praelio naval, Franci penes ad intermissionem deliti sunt. Deinde ad Creffiacum Angli certamine tereti Francos superarunt, quorum plus quam triginta milia in acie ceciderunt, qua obtenta victoria Calixtum Anglis in potestatem cepit. Successus autem paternis infortunio Joannes Philippi filius, commissario praelio cum Valli Princeps Eduardo tertii filio, quo edita mulorum Francorum cede, Joannes ipse cum Philippo filio multaque nobilitate in Angliam captivus traductus est. Unde post quadriennium ab ea pugna in Pictoriis edita ad Britanicum pacem, Joannes & Philippus liberi dimisi sunt, p. 334. n. 15. 16. 17.

Ecclesia Papa.

Ecclesia Papa non sit minoribus votis quam duarum partium Cardinalium, & incipit in Conclavi diebus 10. post mortem & exequias defuncti, p. 290. can. 1. & p. 322. 323. & seq.

Elesbaam.

Elesbaam Ethiopiae Rex Religionis Christianae studiosissimus, gloriolas expeditionem adversus Homeritarum in Arabia tyrannum Dungam, subditos sibi Christianos omni crudelitate compellentem ad Judaicam perfidiam, quam ipse abjurata Christiana, in qua fuerat educatus, fide, profitebatur. Huic igitur Rex Elesbaam terra marique bellum inferit: & debellatum cum impensis fuisse & ministris gladio perimit. Postquam vero sui regni successorum religiosissimum Principem constituit, proprium diaedem in Basilicam Jeroftitanam transmisit, factaque Monachus reliquum virtutis in asperitate & orationum frequentia transfigit, p. 169. 170. n. 23.

Elisabetha.

Elisabetha Sigismundi Imperatoris unigenita primum Alberto nubis Austraci Imperatori. Quo vita functo, Hungaria feminæ subfebe derretantes, Regem oprarent, qui posset patrem & Turcarum armis rueri: priuine Elisabetham compellunt. Uladiso Polonorum Regi nuptiis copulari. Completo denum isto nupciali feste parit Elisabetha posthuma a priore marito Alberto succiput, nomine Ladislauum, quem proinus ad Fridericum Austriacum III. Imperatorem clam transtulit cum regni corona, quam ei impone statim a Baptismo curaverat. Omnis Hungaria cum Joanne Hunniade, quo auctore Ladislauum experierat, pro Uladiso dimicabat. Sed alterum haeditarium Elisabethæ regnum Bohemum pro infante Ladislao pugnabit, sub felicitate. Duce Joanne Zifa, a quo Hunniades femei iterumque bello superatus calfrisque exurus fuit. Post haec Varianum certamine contra Turcas, quibus regnabat Amurathes, Uladislau Rex inter primos ordines fortis pugnas concidit, Turcisque victoria hasti. Tunc vero Hungari simili & Bohemi Regem depescunt Ladislauum, quem tamen Fridericus dimittere renuit, afficens fecuris apud se puerum consanguineum affervari, quam apud populos eidem haec tenaces rebiles ac infidos. Dumque Rex puer adolescentem, administratio regni bellicque praefectura omnium consensu Hunniadi demandatur. Rex denum per etatem factus regnandi capax, regimene suscipiens, gemini regni sui ad avunculum sumum Ulicum Cilia Comitem matris sue Elisabethæ fratrem administrationem transtulit, recordatus beneficiorum sibi ab collatorum, qui confitentes partes suas, dum erat infans, sustinuerat: etiamque ocausum captus ab adversariis Polonis, molestias diutini carceris sustinuerat, dum Hunniades contra se pro Uladiso Polono decerabat, eique regnum affectabat: unde mortuo postmodum Hunniade, gravis relata est emulatio & concertatio inter Ulicum, duosque Hunniadis liberos Ladislauum & Matthiam Corvinum. Hi fratres populorum gratia freti, plebem continuo in Ulici odium concrabant, capitio tandem obrutacuisse punivit. Eius vero fratrem Matthiam, ne quid mali moliretur, sub tutu custodia tenuit. His ita gestis dum adventantem sibi desponsatam Francie Regis filiam magnifico apparatu præfollerat, morte opprimitur in ipso juveniles flore, non sive venienti suspicio. Atque ita memorabil exemplum humanarum rerum inconstantie Rex Ladislau a soli regalis culmine, ipsique propemodum geniti nuptiarum thalamo in tumulum effertur. Similique Matthias Corvinus in regnum votis popularum expectatus, ex vinculis & imminentis morte, quam in dies opprimitur, confitit ad coronam & thronum regni provehitur, p. 354. n. 39.

Emerita Augusta.

Emerita Augusta Romanorum colonia olim Lusitanæ Metropolis. A Mauritius eversta. Olim S. Eulalia natalicio & martyrio nobilitata. Jus illius Metropoliticum Callistus Papa Compostellam transtulit, p. 205.

Emeritense Concilium.

Emeritense Concilium anni Chr. 666. auspiciata sunt Patres a Symboli Constantinopolitanis professione, p. 205. In eo profertur Spiritum sanctum a Patre Filioque procedere. Eius can. 12. sanctificatur, Clericos in ministerium Episcopi assumptos a residencia in Ecclesie suis excusari, dummodo in parochiis suppleant Vicarii idonei, qui debitum exequantur officium, assignato illis convenienti stipendio, Ibid. Energumeni, vide Daemoniaci.

Ep. 4.

Rerum Notabilium.

467

Epacta.

Epacta & circuli decennovennialis notitia requiritur, ut dignoscatur annus, quo Sol & Luna suum simul in Zodiaco cursum inchoant. Judæi olim nullam habuere subductionem Epactarum, neque tunc Turci, quorum Baizam, id est Pascha annorum successu per omnes anni menses divagatur, tum hi berno, tum zivivos, p. 83.

Epactenon Concilium.

Epactenon Concilium sollicitudine Sigismundi Burgundionum Regis ab Ariano heresi conversi initum ann. 517. cui presedit Avitus Viennensis Episcopus, eique assedit Viventius Lugdunensis Ancilis, p. 172. & seq.

Epactenon can. 3. excludit a Clero illos, qui poenitentiam egere, vide Ibid. n. 2.

Can. 4. Episcopis, Sacerdotibus, & Diaconis interdictus venationem, canes, & accipites, Ibid.

Can. 6. Presbyteris & Diaconis peregrinantibus sine literis propriis Episcopi impendi non debere communionem, Ibid.

Can. 9. Ne duabus monasteriis unicus Abbas presciatur, Ibid.

Can. 16. Si haeresis morbo decumbens subitam petat conversionem, potest a Presbytero christifari: Sed sani non nisi ab Episcopo ungendi christinare, Ibid.

Can. 17. Ne Episcopus de bonis Ecclesiæ disponat, nisi eidem tantudem de suis bonis refundat, Ibid.

Can. 22. De Presbytero aut Diacono capitalis criminis reo degradando, & in monasterio degradando, Ibid.

Can. 24. Laicis potestas datur accusandi cuiuscunq; gratus Clericum, dummodo vera suggerant, Ibid.

Can. 25. De reliquis Sanctorum in oratoriis Villarum non ponendis, nisi adiuste in vicinia Clerici, qui psallane & ministrant, Ibid.

Can. 27. In celebrandis divinis Officiis Provinciales ordinem servent, quem Metropolitanus approbat, Ibid.

Can. 28. Inesta declarat matrimonia cum relicta fratrius aut sororis, aut cum germana uxoris, cum novera, cum privigna, cum consobrina, cum relicta patri vel avunculi, haec matrimonia contrafacta dissolvantur, Ibid.

Can. 36. Nemini ad Ecclesiæ revertentes, & veniam humiliter petenti adiutum obtinendum esse, Ibid.

Can. 38. Decernitur clausura monialium, & prohibetur aditus intra Septa monasteriorum laicis & Clericis circa necessitatem: & de Missa intra Monasterium, ne plus una celebretur, & peracta necessitatis, ne posterior mora fiat, Ibid. Idem prescripsit Concilium Arelatensem sub Carolo Magno, can. 7. p. 174. Quo tempore non erat clausis Ecclesiæ contingit in ueroiam Monialium, sed interiora tantummodo oratoria.

Ephesina Synodus.

Ephesinae oecumenicae Synodi histori contra Nestorium haeresiarum habita anno 431. praefide Cytilo Alexandrinus, p. 142.

Episcopus.

Episcoporum & Presbyterorum discrimina: Quæ quia negabat Actius, ideo reputans est haeresicus. Hieronymus explicatus, p. 30. & seq.

Episcopus proprius cuiuslibet Clerici erat, a quo primum Clero iniarius fuerat, Ecclesiæ certa addictus, pag. 35. & seq.

Episcopis singularis Presbyterum erat a consiliis, p. 36. & seq.

Episcoporum præminentia & auctoritas, p. 31. n. 14. & p. 398. n. 17. & seq.

Episcoporum & aliorum, quibus animarum cura incumbit, officia, p. 406. n. 47. & p. 413. & seq.

Episcoporum electio & consecratio canonibus prescriptæ, p. 74. & p. 117.

Episcopoi Metropolitani intra suam Provinciam auctoritas, p. 74. p. 114. p. 135. n. 12. & p. 446. n. 4.

Episcopi ne illis in communionem recipiant, quos proprius Episcopus excommunicavit, p. 75. p. 115.

Episcopi bis unoquoque anno conveniant ad Synodum Provinciale, p. 6. can. 36. p. 134. can. 19.

Episcopalis donum ne procil distissa sit ab Ecclesiæ, pag. 318. num. 8.

Episcopalis supellex vilis sit, tenuisque mensa & vixius pauper, Ibid. can. 15.

Episcopus Gentium libros non legat, Ibid.

Episcopus gubernationem viduarum, pupillorum & peregrinorum non per seipsum, sed per Archidiaconom vel Archipresbyterum agat, Ibid.

Episcopis nullam rei familiarie curam ad se recolleret, sed lectio, orationi & predicationi tantummodo vicerit, p. 118. n. 9. p. 240. can. 1.

Episcopus ne circa necessitatem ad Synodum ire reculeret, sed si necessitate detinetur, mittat pro se legatum, Ibid.

Episcopos dissidentes, si non timor DEI, falso Synodus reconciliat, p. 118.

Episcopos dissidentes pacificet, Ibid.

Episcopos ne rem Ecclesiæ alienet sine cleri subscriptione, pag. 119. n. 13. Porro solemnitates in Gallia requisitas scholion ibi exprimit.

Episcopos sine consilio Clericorum suorum, & sine civium testimonio quemquam Clero admittat, Ibid. can. 12.

Episcopus de sua Ecclesiæ per ambitionem ad nobiliorum ne transeat. Idem statuit de inferioribus Clericis, p. 118. 119. & p. 95. 96.

Episcopos alienum diocesanum ne ordinet sine literis proprii Episcopi. Sed neque alterius Episcopi Clericum sine proprii Cabassutii, Historia Ecclesiastica.

eius Episcopi consensu suscipiat, p. 78. 79. p. 92. n. 6. p. 154. Can. 20. p. 285. n. 4.

Episcopis, Presbyteris & Diaconis canes & accipites ad venandum interdicuntur, p. 173. can. 4.

Episcopus prohibetur, Ecclesiæ dedicare, nisi accepta charta sufficientis donationis pro Ecclesiæ ornaru & ministrantium viatu, p. 191.